

Oglasi, pospolana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oplate itd. šalju se na putnicima ili polaznikom pošt. stаницe u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravnictvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari». Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podno.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a ne frankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, na godinu 6 K za sejkake ili K 6—, odn. 3— na pol godinu.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj 10 h. kol' u Puli, toli isti.

Uredništvo se nalazi u ulici Gnila br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetica svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gjičić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Općina Višnjani.

Prisiljeni smo opela poduže nešto napisati o toj općini, neka se znade syuda, kuda se čita „Naša Sloga“, kakovih muka trpi u Istri kukavni i od svih zaboravljeni narod hrvatski. Ne crnilom, nego žući imalo bi se, pisati zgodie pojedinih krajeva Istre; i napore i trude, da narod dodje do svojih prava. Kako u Višnjanu, tako prije drugdje, sutra opeta drugdje, vječna borba za ono što bi samo po sebi, mirno i zakonito, imalo biti dano narodu, da žive, da se naobrazuje, da napreduje.

Višnjani je općina u porečkom političkom kotaru pod sud Motovun, a sastoji se od četiri porezne općine, a te jesu: Višnjani (sjedište općinskog ureda), Sveti Ivan od Šternje, Bačve i Sveti Vital. Po brojenju puka od g. 1890., bilo je u cijeloj općini naroda 3923 duše, od toga 1449 talijanskoga govora, a 2310 hrvatskoga, ili kako ćemo volje reći, slovinskoga jezika, što je svjedno.

Kad bi se popis činio posve pravedno, izšlo bi pravih Talijana 800 glava, a sve drugo naš sviet. I u te prave Talijane brojili bismo mnogobrojne Močibobe i Deklice i druge u gradiću Višnjanu, koji su se potalijanjili u jeziku, al jim imena kažu, da su slovinske krvi.

Da je popis puka bio nepravedan, vidi se već iz toga, što su u podopćini Bačve nabrojili 177 Talijana, gdje jih neima ni sedam. Vrgli su u nje naše Radovane i druga plemena, koji, ako i jesu do sada držali s talijanskom strankom, al ipak nisu zaljuli svoj jezik, i tvrdo se uzdamo, da će s prosvjetljenjem naroda i oni očito ustati na obranu svoje stare hrvatske majke, pak će braniti svoj jezik i općinu, onako tvrdo, kako brane svoje dvore i svoje zemlje, koje su im namili stari, pravi Radovani.

Ali pri svem tom, da je i po zadnjem brojenju puka našega jezika dva dijela, a talijanskoga samo jedan, do pred dvie godine na općinskom u redu u Višnjanskom nitu se je čula nitu zapisala od oblasnika, hrvatska riječ; sve je bilo talijansko, kao usred Kalabrije.

A škole? U cijeloj toj općini ne ima jedne jedine pučke škole, gdje bi se djeca našega puka učila u ovom našem jeziku, njima razumljivom i lakom za nauku i za napredovanje. Je li otiđa čudo, da

naš puk zaostaje u učenju i čini, te si nezna pomoći, kako bi u ovih teskih danih laglje proživio?

Zemlje su liepe i debele, zrak zdrav, narod marljiv, pak da ima nauke i ruke, koja bi ga vodila, tamo do nekoliko godina, nebi imalo biti siromaha ni sužnja od duga.

Ali ovako, čudo je, da je narod u Višnjanskoj još onoliko budan, koliko jest.

God. 1898. bio je došao dobar Jurjev danak. Naši su predobili pri izboru općine u trećem (velikom) i u drugom tielu. Samo u prvom premošli su Talijani.

Bio je izabran poglavarom čovjek marljiv, dobar gospodar i miran i pravedan; Anton Radoš. Njemu o bok stajali su savjetnici, od naše ruke najmudriji ljudi i pismeni, što je riedkost u onim krajevima.

Našli su općinsku blagajnu ili kasu skoro praznu, 20 novčića općinskoga novca, jer 50 f. 17 novčića, što su ondje bili, digao je odmah neki Decolle jer da su njegovi. — Dnevnik kase nije bio vođen. Mnogi spisi od kapitala privatnih, nisu bili u općini. Spisi uredovni porazbacani bez ikogoj reda. Duga općinskoga na tisuće i tisuće.

To je bila posljedica mnogogodisnje talijanske uprave, uprave one stranke, koja se hvatila, da ima za sobom dvie tisuće godina nauke i uljudbe!

Bivši načelnik talijanske stranke A. Fortuna, podpisao je vlastoručno predajni zapisnik, gdje je opisano ono grozno stanje općine.

Svaki pošten čovjek mislio je, da će pri takvom stanju stvari Višnjanskoj općini biti izvanrednim načinom na ruku sve oblasti i isti zemaljski odbor, dapače poštenu ljudi mogli su se nadati, da će isti mirniji Talijani pristati uz većinu starišina općinskih, da uredie gospodarstvo, da nadju način za pojediniti i pomalo odplaćivati dugove, pak proviiditi za škole, za vođe, za puteve, jednom besjedom za sve, što je potrebno i korisno za duševni i tjelesni napredak puka.

Kako se je naš narod u tom ljuto prevario, dokazali ćemo tekom ovoga članka. Nu prije toga dobro je spomenuti, da naši nisu nikakvu silu činili Talijanom u pogledu njihova jezika i narodnosti. S talijanskim čovjekom govorilo se je talijanski, s hrvatskim hrvatski. Oglasi za svih bili su ili samo talijanski, ili u oba jezika. Pače isti zapisnici općinskih sjednica pisali su se navadno talijanski.

Sva ta popustljivost i želja za mirom i redom nije ništa koristila.

Neprijatelji narodnoga našeg napredka nisu mirovali dan ni noć, dok nisu uništili općinsko zastupstvo,

dok nisu opeta službeno potalijanili Višnjansku općinu. A kako je to pošlo, eva istinitoga pripovjedanja.

Pri svakoj sjednici zastupstva, Talijani tražili bi dlaku u jaju, pak i ako je nebi našli, izašli bi iz sjednice.

Dogodilo bi se, da onda već nebijase dvie trećine svih zastupnika, pak se je moralo prestat, pak sazivati drugu sjednicu sa zamjenici, pa kad bi bila držana takova sjednica, onda udri Talijani podnašati rekurse na zemaljski odbor, a on njima daje pravo.

Tako je teklo vrijeme, a bez pravoga rada ni korisne odluke.

Glavar Radoš sazvao je za konitim putem uza sve poteškoće sjednicu zastupstva za 7. januara 1899.

Na predlog Antona Ritose, zastupnici i zamjenici prisutni daju Radošu u zapisnik povjerenje.

Radoš zahvaljuje i onda prelazi na dnevni red, koj je bio onaj isti od sjednice 22. decembra 1898, a to izkaz prešlih općinskih dugova i predlog, kako: da se izplate, a da neide na prodaju općinsko imanje.

Talijani, koji su već dne 22. decembra 1898 nemogućom učinili sjednicu, da odluci o istoj stvari, ovaj put nisu došli, računajući, da se ni ovaj put neće moći ništa odlučiti, pak će na naše zastupstvo pasti sramota, da se općinsko imanje prodaje, a za dugove, koje su oni učinili! U toj sjednici od 7. januara 1899 dao je načelnik Radoš na znanje sliedeći izkaz općinskih dugova:

- Veresijskom zavodu u Poreču za 35. obrok na posudu od f. 10.000 god. 1881 . . . . . f. 315.—
- Stolaru Iv. Timeus polag nagode dd. okr. sud Rovinj 4./11./98 . . . . . 911.65
- Pokrajinskoj blagajni za interese od god. 1898 i 1. obrok na posudu od f. 7000 . . . . . 732.67
- za školsku taksu II. poljeća sk. god. 1897/98 i I. polj. 1898/99 . . . . . 480.—
- dru. Cicuta za maj 1898 do uključno Januar 1899 . . . . . 900.—
- Tiskarni Coana u Poreču 221.38
- općini Poreč za podpore siromahom 96.37
- isto, općinskoj upr. u Taru . . . . . 84.—
- isto, općini Vrsar 18.98
- općini Cittanova . . . . . 3.—
- Piran 24.50
- odvj. dra. Ghira u Rovinju 38.50
- za bolničke troškove pokrajinskog odbora 196.75
- za vojničke polag odluke kot. poglavarstva 22./4./08 br. 3066 . . . . . 628.80
- odvj. dr. Suran u Motovunu 68.89
- pokrajinskom zavodu podjedjelstva 12.80
- komesaru šuma g. Fava . . . . . 18.—

- zavodu za osjeguranja proti nesrećam 8.27
- liječarni Candussio u Poreču 14.17
- knjižari Schimpl u Trstu 1.95
- poreznom uredu u Poreču . . . . . 2.—
- poreznom uredu u Motovnu za porez i zatezne kamate 252.19
- Paskvalu Montalcon za lies 87.34
- cinovnikom kot. poglav. u Poreču za trosk komisije 30.01
- Novini „Osserv. Triestino“ . . . . . 16.—
- Novini „Piccolo“ . . . . . 6.—
- za boleštničke troškove pokrajinskoj blagajni 30.88
- kot. boleštničkoj blagajni u Poreču 23.40

Skupa f. 5227.50

Sve te dugove, osim tekućih plaća i tekućih poreza, napekla je općini talijanska bivša uprava.

Za neke tih dugova pretilo se je ovrhom (eksekucijom), neki su već bili u njoj.

Na sve one dugove, u koliko su bili s interesom, moralo se je plaćati više interesa, nego li ga je općina dobivala od državne obveznice vrhu 4000 forinta za koju se neznaga gdje je. Stara općinska kuća ne daje nikakve koristi.

Zastupstvo dakle nije moglo učiniti pametnije odluke, nego li ju je učinilo jednoglasno, a ta odluka bila je: da se prodaju ona državna obligacija (i još ju je trebalo prije naći ili amortizirati) i da se na dobrovoljnu dražbu prodaju stara bezkorisna općinska kuća, pak da se plate općinski dugovi i tako pristede interesi i troškovi i sramota od prijašnjega nerednoga gospodarenja.

Tu zakonitu i mudru odluku uništila je porečka Junta na rekurs Talijana, a to zato, jer da je tobože sjednica zastupstva od 7. januara 1899 bila nezakonito sazvana i da je nezakonito odlučivano. Taj Juntin zaključak od dne 19. januara 1899 br. 471 dobro je, da naš narod zapamti za vječna vremena.

Naši su se pritužili na vrhovno upravno sudište u Beču. To vrhovno sudište izreklo je osudom od 15. septembra 1899. br. 7424, da je Juntina odluka uništena jer u zakonu neutemeljena.

Dakle onaj, koji sudi vrhu Junte, izrekao je, onom sudbom, da je načelnik Radoš zakonito postupao i da je sjednica zastupstva općine Višnjani od 7. januara 1899. bila zakonito sazvana.

Ali, kad je izrečena bila ona odluka vrhovnoga upravnog sudišta, Radoš već nije sjedio na načelnickoj stolici u Višnjanu, zastupstvo zakonito izabrano i voljno po zakonu raditi za dobro naroda, nije više obstojalo! Bilo je već nekoliko mjeseci

prije polovice septembra raztepeno, na veselje Izraela Kalabreskoga, a na štetu i trošak cele občine. Potrebno je i to popisati, neka se znade, kako se s nami postupa. Grof Goess tršćanski namjesnik, nemože se tužiti na nas, da smo ga odmah od potetka njegove službe mrzili, ali ovu jabuku mu nemožemo zaboraviti!

Rekli smo već, da su talijanski članovi občinskog zastupstva napokon odstupili, t. j. zahivali se, i to svi od prvog tiela ujedno sa svojim substituti.

Trebalo je po zakonu obnoviti izbor toga tiela; u istinu, taj naknadni izbor učinjen je mjeseca marča 1899. Većina je bila za hrvatsku listinu i ako sa malo glasova.

Tako bi zastupstvo bilo jedinstveno i moglo bi bilo uraditi štogod koristna. Ali eto, Talijani udarise u prosvjede i c. kr. namjestništvo uništi ovaj naknadni izbor, jer se nije dalo pravo glasa nekim, koji su bili u listini (ali u istinu izbornog prava nisu nikad imali) i jer se je pripustilo, da glasuju neki izkazani bastinici pokojnih naših ljudi.

Ta se je pogutnula i trebalo je izbor ponoviti, uvijek dakako samo za prvo tielo. To se je učinilo junija 1899, i opet naša, to jest hrvatska, listina prevladala je sa 20 proti talijanskoj, koja je dobila samo 14 glasova.

Pri tom izboru pisao je zapisnik sam kapetan Lasciac, to onaj glavar, koj u celom svojem kolaru neima jedne javne hrvatske škole, onaj poglavar, državni službenik, od koga občini Višnjanskoj nije nikada došlo ništa pisana u jeziku većine puka.

Zapisnike obično pišu pisari, a ne kotarski poglavar.

On je u zapisniku prosjedovao, kad komisija nije pripustila glasovanju dru. Cicuta, koj nije nikad imao prava izbornoga u ovoj občini i prosvjedovao je, kad komisija nije pripustila drugog nekog Talijana, čije se ime ne sklada sa onim u listini i t. d.

Ali sve da su i oni glasovi uračunani i da su tobože krivi, od naše strane odbijeni, još bi bila većina barem od jednoga glasa na našoj strani.

Talijani opet udaraju u pritužbe i prosvjede, a da hude neoporno dokazano, kako tobože „Hrvati“ njima krivno čine, našao se je med njima denuncijant, koj je tužio na državnu prokuru načelnika Radoša i tajnika Palavršića, da su iskvarili listine. Veliko veselje nastade u Izraelu, kako će ona dva na nekoliko godina u teške lamnice.

Prije nego lje provedena ta razprava i nećakajuć, što će reći kazneni sud, c. kr. namjestništvo u Trstu odlukom 27. julyja 1899 br. 16636 razpustilo je občinsko zastupstvo u Višnjanu. U toj odluci stoji medju drugimi, da su se občinski oblasnici pokazali nesposobnima obaviti valjane izbore i u obće vršiti zadatka, koj jih po občinskom zakonu ide.

Poslovi občine povjereni su Aurelijanu Antonu Mianichu, (kojega neima u občinskih listinah, te po nazoru namjestništva nebi bio izbornik), a pripreve za nove podupne izbore, da će učiniti perovodnja namjestništva po imenu dr. Alfred Kavalier Lill-Lilienbach.

Naši su proti toj odredbi podnesli pritužbu na ministarstvo nutarnjih poslova, ali kako po zakonu takova pritužba neima odgodne moći, morali su odmah izručiti občinski ured. Mianich, dobiva od Junta u pomoć

pregledača računa Bradicich-a, bez kojega se nebi bio mogao napaknuti. Mjeseci i mjeseci pretekli su od onda, i Talijani nisu mogli naći jedne jedine pogreške prvašnjoj upravi, jer da su našli dlaku u jaju, od te dlake bi po svojim novinam izpleli najdeblji konop sa Hrvate.

Tako je občina pala u još veće troške, tako je obružena većina članova, a bez svoje krivnje.

Na onaj utok, što je podnesen ministarstvu nutarnjih poslova, neima, što mi znamo, ni danas odgovora, premda mi teče deseti mjesec.

Medjutim je i tribunal u Rovinju rekao svojoj Dne 30. aprila sjedili su na obtuženičkoj klupi Anton Radoš, bivši načelnik i Gjurjo Palavršić, bivši tajnik. Tuženi su, da su izbrisali iz izborne listine ime dr. Cicuta i Ivana de Medici, ime Andrije Sinozića, koje je stalo uz ostale Sinoziće pod brojem 22 listine i da nisu uručili pozivnice dru. Cicuti ni Aureliju Mianich-u, pak da su tako i m b e n i m načinom izkrivili glasovanje i izpravke glasovanja.

Radoša branio je dr. Laginja, a Palavršića branio je dr. Dinko Trinajstić, ali lahka je obrana, kad ne činiš zla.

Radoš i Palavršić kažu: da smo izbrisali imena, nebi jih kapetan Lasciac bio mogao čitati, kako jih je čitao na dan izbora.

Siviše dr. Cicuta nije imao prava glasa, jer nije občanar Višnjanski i do onda ni onda nije plaćao nikakva poreza.

Suviše Medici izgubio je pravo glasa, jer je učitelj umirovljen, a samo službujući učitelj ima pravo glasa.

Ime Andrije Sinozića prekrizili smo, toga imena u ovoj kući, što se sviču spominje, nikad nije bilo, pak nebi pravo, da drugi Sinozići radi te pogreške izgube glas.

Nismo dali pozivnice Cicuti ni Aureliju Mianichu, jer po zakonu nismo dužni, a za drugo onaj Mianich, koj je litio imati pozivnicu, koja glasi na Aurela Mianich, nije taj, nego mu je ime Antonio Aurelio Mianich. Nadalje kaže Radoš, „nisam ja uskratio glasa Cicuti ni Mianich-u, nego ga je uskratila izborna komisija. — Sve pravde božje istine!“

Suci po duši (bila su četiri, ne jedan) sude, da su Radoš i Palavršić nekrivi. Obtužnica je odbijena. Državnu prokuratora, mladog Zencovich-a, čuli smo taj dan za prvi put govoriti takodjer hrvatski i da pravo kažemo, liepo je govorio, makar proti obtuženikom, jer mu je tako služba.

Tako smo dobili dne 30. aprila dvie zadovoljštine, razpravu u našem jeziku i određenje od obtužbe.

Sada stvari stoje ovako:

Vrhovni upravni sud izrekao je, da je sjednica od 7. januara bila zakonita; kazneni sud izrekao je, da občinski načelnik i tajnik nisu izkrivili izborne listine, ni izpadak izbora.

Namjestništvo je dakle bilo krivo upućeno, kad je razvrglo občinu, jer tobože nemože zakonito odlučivati, i jer nezakonito obavija izbore.

Pravica bi zahtjevala sada, da se uslied spomenutih osuda, Radoša opeta posjedne na stolicu poglavara občinskoga, i da se natrag postave u svoju čast zastupnici drugoga i trećeg tiela, a prvo neka se ili prizna, kako je izabrano junija 1899, ili u ime božje neka se izabire na novo, ali samo prvo tielo, pak ako izjadu izabrani Talijani, neka jim i Junta i država obelast dađe razumjeti, da se mogu igrati sa svojim psi i konji, ali ne sa interesi tisuća naroda.

Mjesto, toga čujemo, da su pripravljene i ovi dani izložene listine za obnovu izbora za sva tri tiela i da su Talijani, za najčastiji naš, pouzimali jedno osamdeset patenta ili licenca za obrte i trgovine, samo da jih više bude u listinama, a kad izbori svrše, onda će natrag izručiti patente. Tako su čitili u Pazinu, dok su mogli i dok esvješćen narod nije satro glavu tomu lojovskom postupanju.

Austrija još nije spala nato, da bi potrebnovala onih nekoliko stotina forintih, s kojima se kani izkriviti izpadak izbora. Znateljni smo, kako li će svršiti ova, ufamo se poslednja, nedostojna igra sa hrvatskim pukom občine Višnjanske.

Brzo uredovanje u Primorju.

Interpelacija

zastupnika Spinečića i drugova na njegovu preuzvišenost gosp. ministra poljudjelstva.

Obzirom na odluku c. kr. namjestništva u Trstu od dne 13. augusta 1896. br. 12.403, dotično c. kr. kotarskoga poglavarstva u Voloskom od dne 2. septembra 1896. br. 7824, odnoseći se na diobu imetka zadruge u Pregarju, sastavio je tamošnjih mjestni župan Ante Butinar sa posjednikom Tomom Bubićem u ime svojih i na ime njihovih drugova podnesak, te ga odpremiti dalje putem občinskoga ureda u Podgradu, u kojem su molili c. kr. kotarsko poglavarstvo, da bi taj podnesak sa svimi odnosnim spisi odpremito na c. kr. namjestništvo sa molbom, da ono digne spomenutu odluku, ili da eventualno podastre isti podnesak kažu utok c. kr. ministarstvu poljudjelstva.

Poslo. nisu pak kasnije uzprkos pismenog i usmenog nastojanja ni od c. k. kotarskog poglavarstva ni od c. k. namjestništva nikakve rješbe dobili, obratise se oni dne 22. novembra 1899. na visoko c. k. ministarstvo poljudjelstva izravno molbom, da bi ono ovo pitanje rješilo ili rješiti dalo.

Obzirom na to, da imenovani i njihovi drugovi već preko tri godine na odnosnu odluku čekaju; da je taj posao za njih od najveće važnosti; da je svaka poraba dotičnoga imetka, nemoguća i da nesmiju oni ljudi u potrebi, u kojoj se nalaze, niti vlastitog imetka, toga najvažnijega izvora njihovog održavanja upotrebiti; i da se nije na odnosnu interpelaciju od dne 16. decembra 1899. još ni sada odgovorilo, ustojadaju se i podpisani istu ponoviti, te na njegovu preuzvišenost gospodina ministra poljudjelstva staviti upit:

Je li njegova preuzvišenost voljna, bezodlično poduzeti shodna, da se već jednom podnesak spomenutih Butinara i Bubića od dne 28. septembra 1896. odnoseći se na diobu imetka zadruge u Pregarju, mjestna občina Podgrad, kotarsko poglavarstvo, Volosko u Istri, povoljno rješiti i to obzirom na pravo i zakon i pogledom na nevolju, u kojoj se članovi zadruge nalaze?

U Beču, 18. maja 1900.
Spinečić, dr. Klaić, Perić, dr. Gladyszowski, Povše, Borčić, Vuković, Šupuk, dr. Laginja, dr. Žitnik, Robić, Wilhelm Pfeifer, Einspieler, Žičkar, Venečaj, dr. Krek.

Kastavske pačuharije.

„Mora valje past mrlav, Ki podkapa naš Kastaj!“
A viš malo! Pak ču i ja zatarančak kako i barba Tončić. Baš me nekako srce vuče k temu Tončiću, aš po mojoj nemoj glave, mora bit fanjski človek. Segaj leta sam neč imel postla na Lovranščine, pak sam se bil odlučil, da ču ga poč malo nak. Nego ča čete! Starosti svaka mala stvar pride na skrži, pak tako je i mane ča pala nekakova diferenca, da sam mo-

ral postat po postla maloga. Temu čincvutu sam bil naručil, da se malo popila za barbu Tončića, pak da ga lepo od moje strani pozdravi. Nego ča čete? Deča su deča. Fantelina, namesto da: sivar obavi, kako sam mu rekal, on je volel oče past po oneli lepeh Lovranških malicah. Vrat ga pojl, ter pojl! Da vam pravu istinu rečem, ja ne poznam pod milem Bogom, ako ne tri Lovrančici: Dakle pero od deteljini, ali kako se talijanski reče „tre folle“. Prvi vam je preslavna Kukum a. Njega sami spoznal, kad su ga ono oteli Halubljanu blagoslovit. Drugi je neki Bati-sten, od kega sam svojni dosti opanak razdril. Legu ovo da su vele personi. Treći pak je njina punci-nela, neki Kobuta. S njim pak sam se spoznal, kada smo v Reke skupa čresnje prodavali.

Kada smo jušto pul čresanj, ču reč, da mi se je potužil, da pul talijanske gospodi ne ostane mu od mnoge čresnje ni rep: „Huje, vam budi! okosi sam na njega. Ter tako se travinja i kastavskem prozancem. Leg ča čemo? Vi drugi ste tako zaslepljeni, da se zadovoljite i s repičem, kega vam talijanska gospoda vrže; u oni, brate, neka kraljujo na račun vaš i vase koži. Ala jeh vam bilo i katalog po sred glavil!“

Nego kamo sam ja to zlomara zavozil? Otel sam reč par besed, od našeli, pak na! Poj vrče k vragu! Najzada bi mi mogla zbknut ona prekvantica od Krsnika, neka se ne brigam za tuje proso, kako ni on za tuje ženi, pak neka raje pometem pred svojem pragom. Ristik! Neče, zojik nego na škrbinu. Pak neka! A viš malo! Da ni natruba zanelsa Krsnika za Kastavščinu, ne bi nikad bilo v Rutkavic onakove poteštarije, da njoj duša fu ma; pak pul Matulj one srdačne talijanske školi, ka se sveli kako i taneka laterna; pak Lisina i Lužina mačja, vakeh da su već podavili svi puhi, samo jedan, ki je opalil prasicu na Volosko, da se drži te još v bragesah; pak ne bi bil se ki god nos omrvljen, likv'spešana, rebra pomaščena a najmanje onega mačiča — pul Turak i morda, još kade druge. A, viš malo. Ja, Krsnik je vela personat. Svetlo vanjelje govori: „Po djelih-njihovih upoznat čete ih“. Po delu su spoznali, na Voloskem i Krsnika, pak da malo brizanj počine od tolikoga fadiga naja, misle ga poslat v banji. Nego on drži, da još je tako teplo za v hlad poč, pak njim se lepo ugiba tako lesica zelez; samo da kada ter kada skoči „soto man“ do stare. Ja, si tri sit, morija; muti“ bi rekli očeni ljudi, ča bimo mi pak rekli: svakemu rag pada na peti. Vidite malo. Ja sam vam svojni govoril, da je bolje držat s domačim čevokom; nego s tujni tujtucem. Domači ostane doma, a tuji čovek kada ča izmeče, opali prasicu, pak ki ga je videl, videl. Tako i Krsnik: Kada je videl, da mu već pul nasane gre v skvadrin; pustil je na cedile svi mački i još perfinio svoju staru. Sada kega srbi neka se čese. Ah, kamo su one petaci, s krvaveti žulji-dobljone, ke su mu davali i nabirali za ovo i za ono!? Ala svete, svete, kako si još nezrelo dete! Nego pustimo ča petaci i desetači. Manje ne žali postol, hvala Bogu!

Mučji kašalj.

DOPISI.

Višnjani, 27. svibnja. — Tko je imao prigode da pročita dopis; turen u židovski „Matis“ o odlasku kanonika Palanoro (negda Palauoro), neima dvojbe u da se nije porugljivo nasmijao videći, kako izvrču stvari. (To je osobina „Matiševih“ pisakarja. — Op. slagan) i kako se neka čeljad sama uzvisuje. „Nasladu“ onih neprobavljivih laži nebi pokvarili, da pišac nije brutalno navatio i tendencioznim osvadam ozloglasio našeg vrednog žup-

Da je u prilogu.

Mi živimo teške dane. Stigli su nas porazi, jer je u otadžbini sve krenulo naopaki putem. I popraviti se to ne će, dok ne bude uklonjen uzrok. U preminulom bratu imadem uzor. On je uživao. Povjerenje puka i učinio svoju dužnost. Za to ga nasleduje i Gospod će nam udijeliti mir. U sreću osjećam, da će se rat povoljno svršiti. Pomoću Svevišnjega održat će se naš narod. Sjetite se, koliko je već dragocjenih života žrtvano, pa će te se svi skupiti oko zastave, i do posljednjega se boriti za dobru stvar. Ali svim nam velim: Ne plaćite, jer će vas Bog pomoći. Čas spasenja nije daleko. Dajte, da se pomolimo, da dodjemo u nebo, kao i onaj, koga danas žalimo. Amen.

Razgovor med kraljem i delegatom Pacakom. Na čast delegatima, bio je ove sriede u Budimpešti drugi dvorski objed. Kralj je razgovarao sa raznim delegatima, najzanimljiviji razgovor imao je sa delegatom Pacakom.

Ovo me se kralj potuži, da su nastala teška vremena; a Pacak primjećuje, da Česi nisu ni malo krivi tom kritičnom položaju. Česi su nastojali na svaki način, kako li bi mogli nastati bolji odnosi; te su u tu svrhu i vladi naznačili put kojim bi morala ići, da se iskopa iz tog položaja. Nadalje opazi Pacak, neka se samo dade kralj pobližno od vlade izvijestiti o željama i predlozima Čeha, pa će se osvjedočiti, da pravedni česki zahtjevi ne diraju ništa ponajmanje prava drugih narodnosti. Česi žele mir sa Niemcima, ali isto traže, da im se povrate njihova prava, pa se i od kralja nadaju, da će im uslišati njihove želje.

Car je na to prekorio ponašanje Mladotčeha proti ministru izvanjskih posala. Tu primjećuje Pacak, da je ministar Česima takve stvari podmetnuo i na takav način, koji ih je morao ogorčiti, jer nema naroda kome bi se više krivice nanašalo, nego li je to Česki. — Kralj je na to mahnuo rukom, kano da prosvjeduje riječima Pacakovim, nu ovaj reče, da akoprem imade krani iskazati dužno stovanje, to on mora potvrditi što je rekao. Kralj je na to opazio, da su ipak predloženi zastupničkoj kući zakoni o uređenju jezičnog pitanja, Pacak primijeti na to, da oni te zakone ne mogu primiti. Misi li se pako te zakone provesti pomoću § 14, opazi delegat, taj će čin poroditi takvu agitaciju, kojoj nije bilo joste ravne. Stoga Pacak savjetuje kralju, neka nastoji zapriječiti, da ti zakoni stupu u život pomoću § 14, te neka nastoji, da se Česima povrate njihova prava.

Kubelk u Milanu. Mladi guslač Kubelk, dao je u milanskom kazalištu tri koncerta, kojima je posvjedočio svoj glas prvog guslača. Talijanske novine iz krajevine ne mogu nahvaliti Kubelika, koji je znao općenitvo svojom umjetnošću na takav način uzneti, da isto ne može nikad da svrši sa svojim povladivanjem. Željno vječito slušati tog novog Paganinija, dotle, dok već pristojnost ne nalaze, da se ipak već jednom treba iz kazališta seliti i pustiti, da se umjetnik jednom već odmori.

Istranlu u boerskoj vojsci. Ivan Cella iz Krka nalazeč, se ovog sječnja u Pretoriji, bio umolio kapetana Rosseggera da ga primi u svoju četu. Ovaj ga i zbija primi, te ga povede sobom do Colensa. Ovdje ga zapovjednik opriedieli k topničtvu. U svim okršajima, duž Tugela sudjelovao je i Cella i u sgodi, kad je odatle moralo topništvo uzmaći, te se je svukud vrsno ponesao. U zadnje je vrijeme bio među prvostrojcima u Oranju. Kad je jednog dana četa imala za zadaću, da pregleda i pretraži put između Smaldeela i Brandforta, sukobi se sa engleskim predstražama, i Cella pade u tome okršaju.

Pitanje o glagolici. Zagrebačkomu „Obzoru“ pišu iz Rima: „U položaju sam, da Vam javim, jer sam doznao iz pouzdana izvora, da predstoji rješanje pitanja glagolice, i to u smislu, koji će udovoljiti

pravednim i oprydanim zahtjevom Hrvatima.“

Belgijski kralj i grofica Lonyay. Iz Bruselja javijaju jednom bečkom listu ovo: Kako je poznato uzkratio je belgijski kralj svoju privolu, da se njegova kei kraljevna-udova Štefanija uda za grofa Lonyay-a, te ni osobe, koje imaju veliki upliv, nisu mogle u tom pogledu da kralja odvrate od njegove odluke. Usled toga morala je kraljevna-udova da položi takodjer naslov „kraljevska Visost“, što joj pripada kao rođenoj princezi iz belgijske kraljevske kuće, te je po izričnoj želji kraljevjoj bilo poslije ponovne udaje kraljevn-udove službeno oglašeno, da grofica Lonyay nema više prava na naslov „carska“ ni „kraljevska Visost“. No čini se, da je kralj Leopold u najnovije vrijeme promienio svoju odluku, jer je svojoj keeri Štefaniji grofici Lonyay dozvolio, da se s njime sastane. Olat i kei sastat će se doskora u Parizu. Nadalje se javlja, da grofici Lonyay poslije sastanka sa njezinim otecem ne će biti samo dozvoljeno, da nosi naslov „kraljevska Visost“, nego da će ona biti takodjer pozvana, da sprovede nekoliko dana ili u dvorcu Laeken ili u krugu obiteljskom u Bruselju.

Tvornica tjestenina Žnidarić & Valenčić u slov. Bistrici u Kranjskoj. Ova tvornica djeluje već od prošle godine, te je u slovenskim rukama. Po izjavama svega slovenskog novinstva, izradci su ove tvornice toli izvrsni, da prekoračuju ne samo udomljene talijanske tjestenine, nego uopće sve izradke te vrsti.

Svi se slovenski krajevi već njima služe. Mi se tvrdo nadamo, da će i naši trgovci po njima marljivo segnuti. Ta to je jedina tvrđka te vrsti koja je u našim rukama. Ako su pako osim toga ovi izradci mnogo bolji a istih cijena kano i drugi, mi ih našim ljudima i trgovcima što toplije preporučamo. Svoji k svomu!

Spaslo parobrod. G. Ivan Burgstaler kapetan Lyojđov, zapovjednik parobroda „Vorwärts“ česit Hryat, rodom iz Karlovca, spasio je nedavno brod „Gloria coeli“ pod turskom zastavom i pod zapovjedništvom kapetana Adama Abdulaha. Turski brod plovio je sredozemnim morem i prietila mu je sjegurna propast.

Seljak za škole i dobrotvorno svrhu. Neki seljak u Českoj, po imenu Franjo Sklenarž, ostavio je svoju imovinu od 24 tisuće forinti za škole i pomoć siromahom. Tako je eto taj vriedni čovjek svoju imovinu namienio prosvjeti svoga naroda i pomoći siromaha. Istina, nije njegov dar baš tako velik, kakov znaju ostaviti kakvi velikaši, ali je njegova ostavština i veća i vriednija od stotine tisuća, što ih drugi ostave. Veća, jer je on običan seljak, teže dosao do 24 tisuća forinti, nego drugi do nebrojenog bogatstva, a vriednija i plemenitija, jer je taj čovjek već veći škola spoznao, kako je lijepa uljudjenost i prosvjeta u narodu, i kako je teško snašali gorke nevolje, što ih pati sirolinja. I ako se njegovim darom neće sagraditi velike i sjajne palače, ni otri svaka suza siroljnika, ipak je vriedno, da se ime toga čovjeka čuje na daleko i široko, jer je učinio veliku zadužbinu svomu narodu, koji sa zahvalom mora spominjati takve svoje vriedne sinove.

Zalostno i sramotno. Iz Gospića primili smo dopisnicu svielto-ružičaste boje. Na naslovnoj strani nalazi se u zelenoj boji utisnut madjarski grb, a u desnoj postarski biljeg iste boje sa „Magyar Kir. Posta“ — 5 Filler. U sredini stoji sliedeći naslov:

Levelezo-Lap (Carte Postale)
Egyetemes Posta-Egyesület (Union Postale Universelle)
Magyar postaigazgatás (Administration des postes Hongroises).
Brat Hrvati — zar se nestidite!

MI — da!
Trgovina željezarja u Celju počela je u ponedjeljak, dne 28. t. mj. raditi

Upozorujemo sve narodnjake, da trgovina posluje na malo i veliko.

Opasna sljedba. U posljednje se vrijeme podigla u Kini posebna sljedba boxera, koja širi stravu i propast gdje se pojavljuje. Pogibeljna je osobito Evropejcima i urđjenicima, koji predjose na katoličku vjeru. Gđjeno se do sada pojavise, svuda bijahu pohjediteљи jer i državne čete koje su poslane proti njima nisu dostatne.

Tako su ovi nesretni boxer nedavno razorili dva sela Kupei i Szeczinam i poubijali sve stanovnike kršćane. Zapojedništvo u Tsinafu poslalo je pukovnju redovitih vojnika, da uguše otu pobunu. Boxeri dočekaše vojsku u zasjedji, te pogobe 26 vojnika i mnogo ih ostade ranjenih.

Nedaleko Tuting-fu navalili opet ovi boxer na konjanstvo, i u tome okršaju pade zapovjednik a 70 konjanika bilo što ubijeno a što ranjeno.

Poslanici velevalsti priopćili su već kineskoj vladi notu, kojom izgledaju, da nastoji vlada čim skorije ugušiti ovaj ustanak.

Društvene:

„Trebević“ u Sarajevu. Dne 2. 3. i 4. ovog mjeseca, slavi se u Sarajevu rielka svečanost, mizivanje zastave prvog hrvatskog pjevačkog društva „Trebević“.

„Trebević“ je prvo hrvatsko pjevačko društvo u zaposjednutim zemljama, koje se sa dosadanjim svojim uspjesima može ponositi u čitavoj Bosni ponosnoj i pred svim naobraženim svijetom.

Sva hrvatska pjevačka i ina društva silju tamo na narodno slavije svoje oda-slanike, a iz Hrvatske same polazi u Sarajevo nad 2000 članova i gostova. I prvi istarski sokol u Puli, bili će zastupan po jednom ovlasteniku. Dužnost je svih hrvatskih društava, da ovu slavnost bratskog društva pozdrave doličnim načinom, a da se pako za brzojave toliko ne troši, najprikladnije je, da se tamo odašalju uz podhvat i odnose svotice uz savd, da se iste, ruče blagoslovnoj družbi sv. Cirila i Metoda za Istru.

Toj rielkoj slavi pridružujemo se i mi, uz želju, da bi česna zastava unaprijed vodila blagotvorni rad „Trebevića“ čitavoj Bosni ponosnoj na diku a Hrvatstvu na izgled!

„Prvi Istarski sokol“ u Puli. Radi velikog svetka, ove nedjelje — na Duhovo — nema društvenog izleta. Da se pako što ugodnije večer sprovede, sastanak je u velikoj sokolskoj dvorani, kamo se sabiru i članovi ostalih društava, gdje koncertira tamburaški zbor od 8 sati unapried. Na zdar!

Glavnaskupština podružnice „Družbe sv. Cirila i Metoda“ u Podgradu obdržava. bijade dne 27. t. mj. u prostorijah Čitaonice. Obični dnevni red bijaše iscrpljen bez primjetaba. Stari odbor potvrdjen. Više o toj skupštini prvom zgodom.

Glavna skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, obdržavana 31. maja t. g. u Opatiji.

Iz Opatije nam brzojavljaju: U jutro bila je svečana služba božja. Pjevalo družtvo „Lavor“. Prisutan skoro cielei odbor i nadzornici „Družbe“ uz broj pobožnog puka.

Skupština od 3 popodne napred lije dobro posjećena. Osobito mnoštvo gospođa i gospojica, koje zapremajit sredina velike dvorane „Zrin-Doma“, te uzveličuju veliku skupštinu „Družbe“.

Skupštinu otvara predsjednik, veleuč. gosp. dr. Dinko Vitezić, predstavljajuć vladinju komessata i zastupnike stampe.

U valrenom govoru naglašuju napredak družbe, koja se ojačala tako, da može već odoliti i najvećoj oluji. Spominje vladiku Strossmayera, koji slavi ove godine riedak jubilej, a kumovno je osnuđu družtva pomoću i svjetlom.

Predlaže, da mu prigodom pedesetgodšnjice njegovog biskupovanja odbor družbe čestita i dade se zastupati. (Primljeno jednoglasno.) — Spominje zahvalnim rječima poživotvorni i ustrajni rad hrvatske omladine, a osobito zagrebačkih akademikara (Živil!) na korist družbe. Moli jih, da ustraju, i da mladez drugih sveučilišća za njima povedu. (Živila mladez, živio Dragič!) Spominje zabave: splitsku i ričko-susacku (Živil!). Prelazi na pozvano stanje i priobčuje, da je prihod prošle godine nadmašio prihode svih drugih godina, osim prve.

Broj članova utemeljitelja se potrostruio. a broj podružnica narastao za 8, tako da jih sada imamo 48. Postignuv ministarsku dozvolu, obratilo se ravnateljstvo družbe na braću Dalmatince, da i oni osnuđu podružnica družbe. Ovi su se odazvali rodoljubnom pozivu i osnovali nekoliko njih, a za budućnost je nade, da će bit i više. Zaslugu zato vriednu veliku g. P. pl. Akacić, ovdje prisutan. Hvala mu!

U našem težkom položaju, gdje „Legna nazionale“ grabi našu djecu, ustrajajuć škole u mjestima, gdje nije ni jednoga Talijana, moramo proti tomu nedjelju prosvjedovati ne rječima, već faktima, sabirajuć, gdjejed je Hrvata, novac za naše pučke škole. Preporučuje imovitiim rodoljubima, da se ne oglase, već da oduservljeno podupru narodnu stvar u Istri. — Kori nemarne odbore nekib podružnica, koje od više vremena ne daju glasa od sebe. Stavljaj na dušu ustrajanje norih. Prelazi se preko II. tačke rasporeda, čitanja lanjskoga zapisnika, jer je tiskan.

Izvjeseće tajnika donieli ćemo u sljedećem broju.

Izvjesećuje „blagajnik“. — Prihod 11.802-04 for. Razhod 10.968-84 for. Visk 833-20 for.

Imetak družbe dne 3. decembra 1899 iznašao je, gotovina vriednine i trazine 25.461-09 for.; nekretnine vriede 19.481-82 for.; pokretnine 685 for. Imovina 45.627-91 for., povećala se tekom godine 1899 za 5.325-06 for.

Kupnja zgrade u Sijani. Na predlog g. dr. Janežića zaključuje se jednoglasno, prekupiti od „Posujilnice“ zgradu hrv. pučke škole u Puli — predgrađe Sijana.

Nova uprava: Predsjednik profesor Vjek. Spincić, potpredsjednik dr. Janežić. Odbornici: dr. Fabianić, dr. Pošić, dr. Laginja, Rajm. Jelusić, Viktor Tomičić, A. Šimunić, Mgr. Zamlic. Nadzorstvo Mirko Jelusić, Slavoj Jenko, dr. D. Trinajstić. Obranički sud: dekan Mijo Laginja, dr. Mate Trinajstić, dr. A. Stanger.

Imenovanje prof. Spincića predsjednikom, pozdravljeno je burnom ovačjom.

Nakon obave izbora, dr. Dinko Vitezić izražuje odstup tronutim besjedami: Skupštinari mu priredise burnu ovačju, koja je trajala nekoliko časova.

Prof. Spincić, novi predsjednik, ocienjuje rad i plete tovor-vjenac bivšem predsjedniku radi neumrloga rada, izriče mu najdublju zahvalnost i želi dug život. Predlaže, da ga se imeuje zagovornikom (protektorom) iste, što je bilo jednodušno primljeno.

Novi predsjednik obećuje slediti stope izstupivšeg, oslanjajuć se na vriedne drugove u odboru, koji će znati vršiti preuzete dužnosti.

Dr. Dinko Trinajstić osvjetljuje postupak oblasti prama nekim učiteljem. Spominje slučaj žrnjinski, i nenadni odstup 3 učitelja, koji su bačeni na cestu sa obitelju. Preporučuje, da se predsjedništvo zauzme, da taj neobični postupak prestane. Govorniku suze ogočenja prekidaju govor, koji je učinio duboki utisak na slušateljce. Predsjednik obećuje zauzeti se kao predsjednik i kao zastupnik.

Predsjednik se zahvaljuje na pozdravu občine Volosko, izrečene od dr. Janežića i diže skupštinu.

Na večer jur oglašena velika zabava, o kojoj ćemo izvjestiti u buduće. Donieli ćemo takodjer potanko izvješće blagajnika.

Dolazak vlakova u Pulu.

1— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divača, Rovinja, Rijeka, Beča.
 9:40 po podne osobni iz Trsta, Herpelja.
 11:10 po podne brzi iz Trsta, Herpelja, Divača, Rijeka, Beča.
Odlazak vlakova iz Pule.
 5:20 prije podne, osobni za Trst, Divaču, Rijeku, Beč.
 2:15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
 6:15 " " brzi za Trst, Divaču, Rijeku, Beč.

Plovidbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. društvo.
Pruga Rijeka—Trst.

Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol.	Odl.
7:45	7:55	—	Rijeka	Ponedjeljak	9:30	—
8:15	8:20	—	Opatija	—	9:35	9:45
8:45	8:55	—	Lovran	—	9:40	9:45
9:20	9:25	—	Mušćenice	—	1:05	1:15
9:20	9:25	—	Heršec	—	1:05	1:10
10:10	10:25	—	Rabac	—	12:05	12:20
11:55	12:30	—	Cres	—	10:—	10:35
4:30	6:—	Sr. Čet.	Pala	—	2:30	6:—
6:30	6:40	—	Fuzana	—	1:50	2:—
8:10	8:30	—	Rovinj	—	11:50	12:20
9:40	10:—	—	Poreč	—	10:10	10:40
12:20	12:40	—	Piran	—	7:20	7:50
3:—	3:—	—	Trst	—	6:—	6:—

Pruga Rijeka—Pula.

Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol.	Odl.
7:30	7:40	—	Rijeka	—	9:20	—
7:55	8:05	—	Opatija	—	9:40	9:50
8:35	8:45	—	Lovran	—	2:15	2:25
9:—	9:10	—	Mušćenice	—	1:35	1:45
9:—	9:10	—	Heršec	—	1:10	1:20
9:55	10:05	—	Rabac	—	12:15	12:25
11:20	11:50	—	Cres	—	10:30	11:—
3:50	3:50	—	Pala	—	6:30	6:30

Pruga Rijeka—Lošinj.

Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol.	Odl.
8:30	8:40	—	Rijeka	—	9:35	—
8:55	9:05	—	Opatija	—	1:35	2:05
9:35	9:45	—	Lovran	—	1:30	1:40
10:—	10:10	—	Mušćenice	—	12:40	1:—
11:40	12:—	—	Cres	—	10:35	10:55
1:15	1:25	—	Marmulinčica	—	9:10	9:30
2:10	2:20	—	Osor	—	8:15	8:25
4:45	4:45	—	Mali Lošinj	—	6:30	6:30

Pruga Rijeka—Krk.

Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol.	Odl.
1:30	1:40	—	Rijeka	—	9:20	—
2:20	2:30	—	Omišalj	—	8:10	8:20
3:—	3:10	—	Malinska	—	7:20	7:30
4:—	4:10	—	Glavotok	—	6:40	6:50
4:30	4:30	—	Merag	—	5:40	5:50
4:30	4:30	—	Krk	—	5:—	5:—

Brza pruga Rijeka—Opatija—Pula.

Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol.	Odl.
7:30	8:15	—	Rijeka	—	9:—	—
12:30	12:30	—	Opatija	—	8:15	8:30
—	—	—	Pula	—	4:—	4:—

Brza pruga Rijeka—Opatija—Lošinj.

Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol.	Odl.
7:30	8:15	—	Rijeka	—	9:—	—
12:30	12:30	—	Opatija	—	8:15	8:30
—	—	—	M. Lošinj	—	4:—	4:—

Pruga Rijeka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rijeka u Opatiju:
 Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
 u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po.
 Odlazak iz Opatije na Rijeku.
 Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
 u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po.

Društvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol.	Odl.
8:15	8:45	—	Trst	—	10:—	—
12:—	12:30	—	Isola*	—	—	—
12:30	12:30	—	Piran	—	—	—
12:30	12:30	—	Rovinj	—	—	—
7:45	9:30	—	Pula	—	1:15	2:—
2:30	5:30	—	M. Lošinj	—	9:15	9:—
1:30	5:30	—	Zadar	—	2:15	3:30
7:—	9:—	—	Spiljet	—	5:—	5:—
11:30	11:30	—	Metković	—	7:—	7:30
—	—	—	Kotor	—	9:—	9:—

Pruga Trst—Korčula.

Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol.	Odl.
1:—	2:30	—	Trst	—	6:15	—
6:30	7:45	—	Pula	—	11:—	1:15
—	3:—	—	M. Lošinj	—	6:—	7:—
10:15	1:30	—	Zadar	—	11:15	1:15
—	3:—	—	Spiljet	—	9:—	4:—
—	3:—	—	Korčula	—	9:—	2:30

Društvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol.	Odl.
6:35	6:40	—	Rovinj	—	8:40	—
7:10	8:45	—	Osor	—	7:—	7:50
6:25	6:30	—	Novigrad	—	6:15	6:20
8:—	8:05	—	Piran	—	4:40	4:45
9:15	—	—	Trst	—	—	3:30

Isti je red za srijedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol.	Odl.
6:30	6:30	—	Pula	—	2:42	—
7:15	7:15	—	Fuzana	—	3:—	—
8:32	8:32	—	Rovinj	—	13:42	—
9:17	9:17	—	Osor	—	11:50	—
9:49	9:49	—	Poreč	—	11:50	—
10:39	10:39	—	Novi grad	—	10:10	—
11:29	11:29	—	Umag	—	4:20	—
12:09	12:09	—	Salvora	—	8:42	—
12:50	12:50	—	Piran	—	8:10	—
3:45	3:45	—	Trst	—	6:60	—

Br. 430.

Natječaj!

U koparskom školskom kotaru popuniti je stalno ili privremeno mjesto učiteljice III. plaćalnog reda na dvorazrednoj pučkoj školi sa učeivnim jezikom hrvatskim i talijanskim u Rožu.

Pravilno opremljene molbenice uložiti je kod podpisnog ureda u teku 4 tjedna po trećem razpisu u službenom listu.

C. kr. kotarsko školsko vijeće.
 Kopar, 26. maja 1900.

Prsni čaj sa „Učke-Core“

Izvrstni domaći lijek proti kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.
 Glavno skladište:
Ljekarna L. Ghersetich,
 Volosko — Istra.
 Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Preko medja naše domovine

Širi se glas o izvrsnim tjesteninama kao što su makaroni, fidelini itd. iz „Prve krajske tvornice tjestenina Žneideršič & Valenčič u Slov. Bistrici.“ Dostavno je samo jedan put pokušiti, a da se postane stalnim naručnikom. — Trgovcima cijenike besplatno i prosto poštarine.

Kupujte samo Cirilo-Methodijske žigice!

L. Malitzky
 Pola, Via Sergia 63. — orar i srebrnar — Pola, Via Sergia 63.
 preporuča

bogatu zalihu

džepnih i sobnih satova raznih kovina i vrati, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije za darove o prilici sv. potvrde (berme).

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug. u Puli

pima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje, koje izvrsnje brzo i ukusno. — Zalihna svih tiskanica za župne i občinske urede, kao također pisućeg papira. — Preporuča se toplo rođoljubom u Istri i u drugih pokrajinah. Sve tiskanice za štedovna i zajmovna društva n obće praskrblije točno, brzo i jeftino.

Kathreiner

je pravi samo u poznatim

Kathreinerovim omotima!

Zato se neka nikad ne uzimlje otvoreno ili u patvorenim omotima, načinjenim radi prevare.

Kathreinerova Kneippova sladna kava
 jest najukusnija, kao što i jedina zdrava i najjeftinija primjesa znatoj kavi.

Kathreinerova Kneippova sladna kava
 pije se danomice s ljubavlju i sve većim uspjehom u stotinama tisuća obitelji.

Kathreinerova Kneippova sladna kava
 najljepše nadomjestja znatu kavu ondje, gdje je ova kao zdravlju škodljiva liečnički zabranjena.

nika. Nećemo potražiti pisca, koga ćemo pustiti da se pretili svojom pisaricom, ali ćemo oprovjeriti njegove pohvale. — Kad je kanonik Palauro pošao iz Višnjana, nije se ukrao pred vratima svoga stana, nego je poslao kočiju nekolicu metara naprijed da ga barem dvije tri babe malo odprate. I zbilja! Tu nije bilo nikakova dokaza: nit ljubavi, nit štovanja (možda dvije, tri konvencionalne lazi. — Op. slagara) od tobožnjeg građanstva. Bilo se je sakupilo naokolo puta pet-šest baba i nešto dječarije, među kojim su se isticali svojim inaestoznom pozom šior Keko i dvoimeni Minnić uz bljedoga Jovana i — babice Nardini. — Vanjskih nebijase ni cigloga, al troché-govoriti della popolazione dei dintorni. Brizan Saptalac! I prije Palaura, i za njega i poslije njega, župnik ostaje župnik, gospodar u crkvi i u kući. U trideset godinu njegove službe, neće se jedan naći, da mu nije najmanju prigovoriti, toli u vjerskim stvarima, koli u ponašanju, a bio je uvijek izgledom svećenika, što moraju i njegovi kivni politički dušmani da priznaju, a i — Poreču. Mi znamo kako bi ga oni neki iz Poreča rado maknuli; ali se nadamo, da će ga Providnost još dugo uzdržati na korist vjere i na spas svoga stada. Župnik Močibob nije uveo nikakove novotarije u crkvi, niti je prouzročio kakvu sablazan, već je uzdržao stari i sveti običaj; da tumači evanđelje i da ga čita u jeziku, kojim puk govori i koji razumije. Kad se evanđelje čita latinski, puk nerazumije niti slova, već bedasto zuri u popa, a ne shvaćaju ga niti tobožnji italijan'ski mi i župnik Močibob ne vriedja nijiju narodnost, već čistom savješću, koje nema njegov brutalni klevetnik; vrši svoje dužnosti, da kad bi sledio želju dopisnika, tek onaj bi morao odgovarati pred Bogom i pred narodom. Nama kod njega a per te irregularitā nell' amministrazione ecclesiastica, ali u dopisnikovoj duši — leglo nizkih strasti, te ga gledaju. Neznamo što su te zasluge tog benemerito sacerdote, koje bi mu među redcima htio pripisati „Mailšev“ dopisnik (eh, s' indene! dopisnik! — Op. slagara). Ako je zasluga što je zadržavao Višnjance ljubavnim predstavama — u dobrovoljne svrhe, pri kojim je bio glava i šaptalac, neporičemo mu toga, jer se je zaista pokazao majstorom, samo što su krasotice baš pri svrši komedije ostavile daske; te na mjesto lovorke, napravio fiasco. Njegovi učenici nisu znali isullirati Hrvate, pa i poštene djevojke, da je politička vlast bila prisiljena izdati najstrožijih mjera i javno pred crkvom to proglasiti! Nemogućno za to kriviti njihovog vjeroučitelja; samo primjećujemo, da takova šta nisu bili kadri da učine oni, te su — dali dintorai, a ovi su Hrvati. Čujemo da su kanonik Motovunec hladno dočekali, pače da mu nije niti duša pošla u susret. Se saranno rose

Franina i Jurina.

Fr. Je li Jurina istina, da su sada va Lovranu va konsilje su sami go Tajljani?
 Jur. Baškarina da su, kako da su čera iz Rima tomo prišli. Čuj malo no: Jelečić, Persić, Marušić, Bašan, Jakovašić, Kosmić, Grossmann i Batestin.
 Jur. Aj su barem ti dva zadnji.

Jur. Boja su; jedan je va Lovran prišao kako trdi kranjac, a drugoga je bil brat prekršil va Krišćića.

Pobratimu

gosp. Julija Miranu
 prigodom

njegova vjenčanja s dražestnom gospodjom Matildom Mladenčić-Maretičevom.

Zvonjelica.

K Tebi danas, pobratime vrlu,
 U dan divne, sladke Tvoje sreće
 K Tebi, Juto, duša moja hrli
 K Tebi mislo razdragana lieće.

Mnogi su Te — mnogi dosad tli
 U životu lirovi zle sreće,
 Ali u Tebi niesu još zamrli
 Ideali — mladih duša cvieće.

A; i kad bi još na nebo Tvoje
 Vinule se oblachine tmurne —
 Crna čeda — grđne noći burne
 Gori tada sreb digni svoje,
 K bajnim gledni zjenam svoje drugie,
 Da Te minu i boli i tuge.
 Volosko, 31/V. 1900.

Viktor Car Emin.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. U nedjelju o podne sastali su se u Beču načelnici klubova njemačke lievice na dogovor. Vlada je naime odlučila učiniti još jedan pokus, da izmiri Čeha i Niemce i da odstrani obstrukciju. U tu svrhu stupila je u dogovor sa prvaci lievice i desnice. Dogovori prvaka lievice ostali su, reč-bi, bezuspješni. O tih dogovorih došlo je naime samo toliko u javnost, da su Niemci lievičari izjavili, da su zahitjevi zastupnika českoga naroda pretjerani, te da oni nemogu na nje pristati.
 Desnici da je vlada dala razumjeti, da se mora razpraviti proračun i osnova o investicijah, inače da će biti prisiljena razpustiti carevinsko vieće.
 Česki listovi pišu razdraženo i o lievici i o vladi. Oni neće pristati na nikakva pogađanja, dok ne bude opozvana poznata naredba bivšega ministra pravosudja Kindingera i dok ne bude opet uveden bar privremeno česki unutarnji uređovni jezik.
 Sudeći po najnovijih glasovih iz Beča, imade malo nade, da bi došlo do sporazumika između Čeha i Niemca. U slučaju, da neuspiju vladina nastojanja, česki će zastupnici prihvatiti čim se nanovo sastane carevinsko vieće, obstrukciju i tim preprečiti svako djelovanje državnoga sabora. Tada, neće doista preostati vladi drugo, nego razpustiti državni sabor ili vladati bez sabora pomoću glasovitog § 14.

U austrijskoj delegaciji oglasili su se najodlučnije proti izvanjskoj politici ministra Goluchowskoga česki delegati. Ministra uzeše u obranu Niemci lievičari, koji su sretni, što se vodi izvanjska politika Austro-Ugarske po njihovom programu i u njihovom duhu.
 Bečki Česi imali su u nedjelju velik sastanak, kojemu je prisustvovalo do 3000 osoba i u kojem se je posvjedovalo proti poznatom školskom zakonu „Kollisko“, polag kojega imade biti u svih javnih pekkih školama dolnje Austrije njemački jezik naukovnim. Taj zakon naperen je glavno proti Čehom, kojih imade do 500.000 u dolnjoj Austriji.
 Za gradsko vieće u Beču obavljeni su ovih dana nekoi izbori, kojim se je imalo popuniti mjesta onih zastupnika, koje su bili položili njemački liberalci. Krišćansko-socijalna stranka pobedila je skoro u svih kotarih.
 Čraa Gora. Bečkim listovom javljaju sa. Celinja svakako pretjerane viesti o

velikom nezadovoljstvu pučanstva knezevine. To nezadovoljstvo da poliče odalte, što da je bio knez obećao narodu, da će za godinu dana zauzeti Hercegovinu. Ovakvim viestim teško je vjerovati pri zdravom razumu.

Srbija. Iz Biograda dolazi viest, da je vojni ministar ušao u trag u glavnom skladištu velikomu pronerjerenju. On je najme kanio-pozvati-pričuvu na voiničke vježbe, a kad tamo otkrilo se, da u skladištu neima dostatno odieła i ostalih potrebstina. Ministar je dao odmah polhvati više viših častnika, koji će za to pronerjere odgovarati. Pronerjereo da je svega za preko milijun dinara vriednosti.

Belgija. U toj bogatoj i naprednoj kraljevini provedeni su zadnjih dana obćeniti izbori za državni sabor. Zdručeni liberalci i socijalisti nakanili su sadašnju vladu srušiti, što im nije pošlo za rukom, jer je ona izasla pobjedonosna iz izborne borbe, premda neće imati u saboru velike većine.

Rat u južnoj Africi. Proše je subote general French prešao riekü Vaal, nakon što su bili Boeri ostavili svoje položaje. Sada su usredotočili svoje sile u Meyertonu sjeverno od Vereeniging-a, na željezničkoj prugi koja vodi u Johannesburg. Boeri htjeli su razoriti most kod Vereeniging-a, nu prepričio im to Henry sa svojom okonjenom momčadi. Dospjeli jedino da razruše jedan luk mosta, te se povukli prama sjeveru.
 Lord Roberts javlja ovog utorka, da je sa svojim četama stiglo jurve u predgrađe Johannesburga, te da će već u sriedu o podne biti u gradu, na Duhove pako drži, da će se naći u Pretoriji.

Zapovjednik Boerskih četa Botha, savjetovao je, da bi najbolje bilo položiti oružje, uvidjajući, da se ne mogu više oprijeti pretežnijoj engleskoj sili. I predsjednik Oranija Steijn je tog umienja, nu predsjednik Transvala Krüger želi, da se na svaki način nastavi rat.

Uvidjajući pako Boeri, da im je svaki otpor proti Englezima nemoguć, to se u zadnji čas javlja iz Pretorije, da su odlučili, da neće stati na put napredovajuju engleskih četa, te se predvidja, da će transvalaska vlada početi ugovarati o miru, ako već ugovori niesu započeli. Dapače i sam Krüger odustao je od svoje namjere, da se rat nastavi, on da je voljan predati se, uz pogodbu, da mu Roberts dozvoli da oстане u svojoj domovini.
 Tim es drži, da je Roberts već odredio, da se prekine željeznička sveza između Pretorije i Lorenzo Marquez, da lime prepriči i prekine povratak boerskih četa, kano takodjer i predsjednicima Stejnu i Krügeru. Predvidja se već, da će rat svršiti već za nekoliko dana, pa se dan na dan iščekuje, da se Krüger preda. Sa uspjeha engleskog oružja u južnoj Africi, vlada u Engleskoj silno oduševljenje, koje je prošle nedjelje dospjelo do vrška, kad se je pročulo, da je Oranje pridruženo kraljevini Velikoj Britaniji, pod imenom „Orange River Territory“. Proglas pobježenja pročitao je general Pretlyman o podne na trgu u prisuću engleskih četa i velikog mnoštva naroda. Iza čitavja izvjesena bje engleska zastava.

U Natalu bilo je zadnjih dana ovećih okršaja. Boeri zaposjeli položaje kod Poguwany i Lanigsneck a Englezi se sa Mount Prospect-a oborili topovima na nje, na što su i Boeri odgovorili, nu sa malo uspjeha. Med predstražama zametnuo se živ okršaj.
 Na 27. pr. mj. poslao je Buller dva odjela četa pod zapovjedništvom generala Hildyarda i Littletona prama Dorobergu, te ovi prisilili Boere, da se povuku više prama sjeveru. Hildyard zaposjao je grad Utrecht, koji se je bez otpora predao.
 I tako eto nesretnim al junačkim Boerima ide od dana na dan sve to gore. Zadnje brzajavne viesti iz Lorenzo Marquez javljaju, da su Englezi u sriedu

po podne zaposjeli Pretoriju. Krüger sa državnim činovnicima da se je povuko u Watervaldooren gdje je najbliža stanica gradu Lydenburgu, gdje se mnije, da bi se još Boeri mogli oprieti Englezima. Po drugim viestima se drži, da je predsjednik Krüger praojben, a Roberts da je već ovog četvrtka svečano unisao u Pretoriju.

Tako se eto bližaju zadnji časovi neodvisnosti Boera. neodvisnosti, koja su oni oružjem u ruci izrojavili, a danas ju opet kano junaci oružjem u ruci gube.

Mjestne:

Na znanje štovanim čitateljima!

Radi duhovskih praznika, sliedećeg utorka neće izaći „Naša Slova“. Da pako naše čitatelje ne ošetimo, prilozismo današnjem broju priloga, a tako prilazemo iđućeg petka. Sretni praznici!

Ljetna eskadra c. i kr. vojne mornarice. Napokon se dovršila oprema ljetne eskadre, na broju od 30 što većih i manjih brodova, te počela jučer ostavljati puljsku ratnu luku.

U jutro dignu sidra prva divizija pod zapovjedništvom glavna zapovjednika čitave eskadre, admirala Rudolfa grofa Montecuccoli-Polinoga za zapovjedničkim brodom „Kaiser Karl VI.“, uz brodove „Madrja Theresia“ i „Kaiserin Elisabeth“ te se otpuli niz more Jadransko prama Starigradu u Dalmaciji. Tamo imade boraviti na vježbama od 2. do 11. juna.

Tekom dana zadržima druga divizija pod zapovjedništvom linijskog kapetana Morica Sachs pl. Hellenaus za zapovjedničkim brodom „Tiger“, i brodovima „Panther“, „Pola“, „Dromedar“ i „Salamander“ te će se nalaziti od 2. do 11. juna u Val Saldon-u.

Po podne otplovila treća divizija, kojoj je na čelu contre-admiral Gustav vit. pl. Brasch sa glavnim brodom pomosnim „Aspern“. Ova se divizija sastoji iz čitave šume brodicā i to 21 na broju. Tuj su tri velike torpednjače za visoko more (Natter, Python, Kigo), tri torpedo broda (Satellit, Planet, Blitz), devet torpednjača prvoga razreda (Weihe, Würger, Geier, Flamingo, Ibis, Bussard, Kranich, Condor, Sperber) i 6 torpednjača drugog razreda (XIV, XV, XIX, XXIV, XXVI, XXVII). Divizija krenula za Fazanu a od 13. juna napunried nalazi se za vježbama u Tivatu (Teodo). Od 12. junija napried nalaze se prva i druga divizija u Meljnanu.

Eskadra ostaje na vježbama neko tri mjeseca.

Uzor-mornarica mora da bude svakako naša, kad i strani vladari šilju svoje odaslanike na vježbe našeg c. i k. vojnog brodovlja.

Prigodom odlaska ljetne eskadre, ukrcala se na glavni zapovjednički brod „Kaiser Karl VI.“ i tri strana častnika, i to dva rumunjska i jedan norveški, da sa bližega mome tečaj i red vježba ljetne eskadre. Vidi se da dobar glas naših mornara prelazi na daleko granice naše države!

Izpitni zričlosti na državnoj gimnaziji u Puli započeli su dne 28. t. mj. i to pisanim radnjami. Za taj izpit prijavilo se deset osmoškolaca.

Pokrajinske:

Vjenčali se. Gosp. Julij Miran vrstni učitelj i žarski rodoľub iz Opātije vjenčao se dne 31. svibnja, sa dražestnom gospodjom Matildom Mladenčić — Maretičevom iz sv. Mateja. Sretnome i rodoľubnome paru naše najsrdačnije čestitke.
 Gosp. zastupnik Loginja, saznavši od našeg uredništva za ovu viest, umolio nas je naročito da k obćenitim čestitkam pridružimo naročito i njegove, jer je njegov rod sa Maretičevićima znan već četvrto koljeno ovamo a Mitana ljubi kao svoga.
 Izbori za upravno vieće grada Pazina obavljeni su dne 29. i 30. moja.

Hrvatska stranka predobila je u trećem tielu sa 84 glasa većine, u drugom smo propali za samih 10 glasova, u prvom dakako po sudanjoj razdiobi i raspoloženju činovništva nije govora, da bi mogla dobiti naša stranka. S uspjehom možemo ipak biti zadovoljni, jer su Talijani bili upriješeni, da izadju u sva tri tiela, a to jim nije pošlo za rukom, ipak će još trebati po svietu, da je u gradu Pazinu sve goli Talijan. Od naših izabrani su slijedeći: 1. dr. Sime Kurelić, načelnik mjestne občine Pazin, 2. Mohorović Ivan pok. Josipa Zabražan, 3. Ferencić Ivan pok. Mata, 4. Opašić Mate pok. Ivana. Zamjenici: 1. Foško Josip od Antona, 2. Ladavač Anton Rogović pok. Šima. Sve čestiti ljudi, koji će bez sumnje od svoje strane nastojati, da grad bude napredovao u svakom dobru!

Porotnici u predstojećem ljetnom zasjedanju u Rovinju jesu slijedeći: **Pule:** Niko Benussi. Ivan Suppan, Petar Bacin, Anton Schwarz, Alojzij Franceschini, Anton Dazara, Karlo Jorgo, Ivan Krst. Dazara, Ivan Cuizza, Anton Degehngli (Ovaj se je stalno naselio u Ljubljani. Op. uredn.), Italo Seraschin; iz **Poreč:** Ivan Tavolato i Josip Bradamante; iz **Labina:** Stanislav Manzoni, Petar Brunetti i Mate Viscovich; iz **Malog sela:** Aleksa Nicolich, Filip Picinich, Josip Bonetti i Iv. Krst. Hreglich; iz **Rabca:** Dinko Faraguna; iz **Sv. Nedjelje od Labina:** Ernest Nacinovich (Neznamo stanuje li baš tamo. Op. uredj.); iz **Barbana:** Pave Ghergorovich; iz **Vodnjana:** Karlo Marchesi; iz **Šišana:** Aleksandar Trezza; iz **Tinjana:** Anton Depiera; iz **Trviža kod Pazina:** Anton Sironich; iz **Pičina:** Fortunat Lupelina; iz **Grožnjana:** Josip Laurencich; iz **Motovana:** Anton Ghersa; iz **Kastelira:** Ivan Ant. Mechis; iz **Sv. Lovreča** pazeznatičkoga: Ivan Rocco; iz **Novigrada na moru** (Cittanova): Ivan Cociancich; iz **Umaga:** Alojzij Divari i Bartul Fragiomaco; iz **Petrovije kod Umaga:** Conte Marko Marceovich. — Zamjenici porotnika: svi iz Rovinja: Bernard Sponza, Angejo Ive, Angejo Rocco, Božo Signori, Ivan Dapas, Ljudevit Bonetti, Juraj Candussi-Giaro, Fran Miculian i Kristof Cossovel.

Kada bi gospodu porotnike sudili po pravopisu, kojim su njihova imena službeno objavljena, tada bi morali uzvrditi, da su svi „čisti“ Talijani!

Porotna razprava u Rovinju otvorila će se dne 11. junija t. g. sa razpravom proti 17-godišnjoj Josipini Mazzuca (Mačuka) iz Sv. Petra u Šumi radi djetera. — Dne 12. pako biti će razprava proti Mati Bason (Bažon) iz Gračiča, radi pronevjerjanja i prevare. (Bažon je imao neko doba prodavaonice duvana u Puli u kiosku kraj vrtu Marije Valerieje. Radi njeja dolazi u istoj razpravi pod obtužbu i Aleksa Kandušer valjda kao sukrivac, radi česa uzvitiše toliku prašinu talijanske novine. Op. slagara). — Dne 16. voditi će se razprava proti 21-godišnjemu Ivanu Mosgna (Mošnja) iz Barbane radi silovanja; dne 18. proti Ivanu Gherševich (Grzević) iz Pjuka kod Grožnjana radi umorstva. — Kako nam se čini, svi tuženici, jesu našega jezika, pa smo znaliželjni na porotnu klupu, koliko će biti zastupanih porotnika našega jezika!

Nešto o sastavljanju porotnih listina. Biti će čitateljem dobro znano, kako prolaze obtuženici našega jezika pred porotnicima, koji njih nerazumiju i radi toga se razprava moraju voditi putem zapriještenih tumača, koji pak riedko kada točno prevadjaju izreke obtuženika i usljed toga — jer tumač nerazumije jednako dobro oba jezika — daje upravo protivnik smisao onoj izreci, koju je n. p. obtuženik izjavio o toj i toj prigodi. Posljedica slaboga tumačenja može mnogo puta biti osuda obtuženoga. Da se odprave tumači kod porotnih razprava, potežu se naši zastupnici već odavno na sve strane, nu' dosad bez

uspjeha. jer sastavljači za porotu sposobnih osoba ili preziru naše ljute i jezik, ili pako zato nehanju. U samoj Istri, sa 200.000 stanovnika hrvatsko-slovenske narodnosti, nemogu naći 12, odnosno 36 osoba za Rovinj i toliko za Trst, koje bi sudile obtuženikom hrvatskoga jezika bez pomoći tumača. Da je tomu tako, kriv je u prvij vrsti sistem vladanja, u drugoj naši neprijatelji po uredih i u trećoj — mi sami.

Porota za Trst dobiva se: iz Trsta sa okolicom, kamo spada od 40.000 Slovenaca; pak iz političkog kotara Sežanskoga sa 30 čisto slovenskih občina i 28.921 stanovnika: iz političkog kotara Volosko sa 45.462 stanovnika (čisti naš kotar) i sudb. kotara Koprja i Pirana, gdje ima također Slovenaca i Hrvata, dakle od 120.000 Hrvata i Slovenaca nemogu na temelju sadanjega političkoga sistema sastaviti jednu čistu hrvatsko-slovensku konačnu porotnu listinu u Trstu, od koje izasla bi porotna klupa, koja bi mogla suditi obtuženikom našega jezika bez potrebe slabih službenih tumača. Nije li to u nebo vapijuća nepravda!

Porota za Rovinj sastavlja se iz političkog kotara: Pazinskoga, Puljskoga, Porečkoga, Lošinjskoga i sudbenog kotaru Buzeta dakle opet kotari, koji su napučeni ogromnu većinom stanovništva našega roda i jezika, a uprkos tome sude obtuženikom hrvatskoga jezika — pomoćju tumača, koj teško da je ikad ni „Kačića“ čitao hrvatski!

Tooliko za danas! Na stvar ćemo se temeljitije povratiti, osobito obzirom na sastav prvotnih listina, gdje je sve u rukama obćinama.

Iz **Višnjana** nam pišu: (Dvoimeni Mianich). Kad je nametnuti Višnjanski upravitelj bio saslušan pod zakletvom kano svjedok u Rovinju na razpravi proti bivšem načelniku i tajniku, kazao je, da je tek nazad 4—5 godina doznao, da je kršten pod imenom „Anton Aurelijan“, da ga je svak zvao „Aurelio“. Bi dokazano, da su ga zvali „Ninin“ t. j. Antonio, a sada imamo njegovih posjelnika, koje je slao kad je bio još vojnikom a glase: „Anton Aurelijan Mianich im k. k. Eisenbahn- und Telegraf-Reg. 5. Comp. — Korneuburg“ (Cije persona! — Op. slagara). To bilježimo radi kronike i za one, koji znadu čitati.

Popis pučanstva. Koncem tekuće godine obaviti će se širom čitave Austrije popis pučanstva Taj popis vrši se svakih 10 godina.

U **Českoj**, gdje se bje najodlučnije narodnostni boj između nezasićenih Niemaca i tlačenih Čeha, počele su česke novine pripravljati narod na predstojeći popis pučanstva u zemljah krune sv. Vaelava, t. j. u **Českoj, Moravskoj i Šleskoj.** Sve občine česke poslati će molbenice na carevinsko vieće, da se budući popis puka provede na temelju narodnosti, nipošto kako zadnji put i kako žele Niemci i njihovi saveznici Talijani na temelju obćevnog jezika.

U listovih susjedne **Goričke** čitamo, da će i slovenske občine iz Goričke poslati jednake molbe na carevinsko vieće.

Pošto je to pitanje i kod nas u Istri od velike važnosti, jer nam ukradu Talijani pod izlikom obćevnog jezika na hiljade i hiljade našega naroda, to preporučamo i mi najtoplije svim narodnim obćinama Istre, da sastave jednake molbe na carevinsko vieće za provedbu popisa pučanstva na temelju narodnosti.

Takovu molbu mogla bi sastaviti koja od naprednijih naših občina, pak ju dati fiskati i rasposlati na sve hrvatske i slovenske občine Istre sa preporukom, da je podpišu občinska glavarstva i ođašaju narodnim zastupnikom u Beč. Ovi će te molbe izručiti predsjedničtvu carevinskoga vieća, te će doći na razpravu ujedno sa molbami českih naroda i sa ovimi drugim slavenskih plamena, koja žele, da se popis puka provede na temelju narodnosti.

Iz **Cresa** pišu nam 28. t. m. j. **Zahvalni smo, g. uredniče, svakomu, koji nastoji, da se poboljša naše doista žalostno imateljerno stanje.** Nesretna floksera uništila je naše vinograde a naše nekoć bogate i glasovite masline (alike) trpile su zadnjih godina mnogo od nesretnih zareznika, koji njim podgrizao život. Nagle promjene temperature zadnje zime počiniše škodu na drobnjoj životinji, kao što su naše ovce, odnosno mladi janjčići.

Te naše nevolje reč bi, da su ponukale vladu, da je amo poslala poljedjelskog nadzornika g. Trühaut, koji je obišao nekoliko vinograda, maslina itd. Hvaljevriedno je, što ga naš vlastela povedoše, da pregleda njihove uzor-vinograde američanske loze (Irsja) i njihove krasne masline, nu mi smo mnjenja, da bi se bio bolje osvjedočio o našoj biedi i nevolji, kad bi bio pregledao one zapuštene vinograde, krležave masline, koje puterive što ih ima naš otok.

Plovidbe u Istri i Dalmaciji. Smatramo, da će našim čitateljima biti milo, osobito onim koji stanuju na obalama, što u današnjem broju donasamo „Plovidbene redove“ nekih pruga, koja se približe tiču našeg obalnog saobraćaja. Tako ćemo u sgodama i unaprijed donasati, u koliko nam bude dopuštao prostor lista.

Ravnateljstva parobrodarskih društava umoljavamo, da nam unapried možebitne promjene u plovidbenom redu prigodice najave.

Žigice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Pišu nam iz sv. Mateja koncem svibnja: **Velecijenjeni gosp. Uredniče!** Onomadno spomenuh prijatelju, zašto se i on kao Hrvat ne služi sa družbinim žigicama? On ču mi srdito na to: „Što misliš, da ćeš s tim spasiti domovinu?“ Na ove me je riječi spopao takav jad, da sam mu ih nabrojio i izbrojio svih vrsti.

Kad sam se nješto primirio, stao sam mu dokazivati, kako svi oni krivo čine, koji tako misle i koji ne vide, kako se baš timi sredstvi može nješto učiniti za narodnu stvar. Osim, što se ima od toga priličnu materijalnu korist, ima se još veću moralnu. Kako se tim budi narodna sviest, ne treba ni govoriti, budi ču narodnog sučuvstva prema zapuštenomu bratu, sjeća nas to u raznim prilikam družbe i t. d. A to nas sve ništa ne stoji. Družbine žigice nisu ništa skuplje ni lošije od drugih, pa je s toga svaki Hrvat baš dužan služiti se i zahtjevati rečene žigice. Osobito na naše trgovce valja da udarimo svom silom, da drže samo takve žigice. Narod bi i kupio, ali kad nema kod koga. Ima dođuše naših (sic!) trgovaca, koji uz druge drže i družbine žigice — kao za paradu — te ih daju samo onomu, koji zahtjeva. To ne ide tako. Naši trgovci nebi u obće smjeli držati drugih žigica, jer je malo, koji jako malo — na žalost — Hrvata, koji to izričito zahtjevaju. Družbine žigice morale bi istisnuti sve ine. Kad se već ne možemo inače složiti i združiti — združimo se bar u porabi družbinih žigica. Rekao sam prije, da imademo od toga velike moralne a i prilične materijalne koristi. Što se ove zadnje tiče, tu se daje po prilici izračunati. Ja sam to također izračunao u dobroj nadi, da ću kojemu mljohaycu, kakav je bio moj prijatelj a nekubih prijatelja — Hrvata na jeziku — ima žalibože više — otvoriti oči i pobuditi u njima veću ljubav i želju za takva narodna poduzeća. Eto dakle tog računa. Kad bi se samo 10% (od sto) Hrvata služilo rečenim žigicama — razumjeva se iz svih hrvatskih pokrajina, kao što je Hrvatska i Slavonija, Bošna i Hercegovina, Dalmacija te Istra (4.000.000 stan. po pril.), te kad bi svaki porabio samo dve škatuljice mjesečno — uneslo bi to družbi 2880 for. (družba dobiva 6%). Kad bi se služilo 20% bila bi korist dvojaka — dakle 5760 for., što bi istom bilo onda, kad bi svaki uporabio mjesto dve — četiri škatuljice mjesečno, čuj pa

se divi — uneslo bi to družbi ni više, ni manje nego 11.520 for. Što nije to za naše mrsave prilike upravo gospodski broj? A je li kod toga ma nit novčića koji žrtvovao? Jesi li čuo prijatelju, koji veliš: „Što s tim mislite, pa sji li domovinu?“ I ovo će koga zanimati: Kad porabiš jednu škatuljicu rečenih žigica, dao si družbi, dobika 0-09 novčića. (6 stotih ilozova novčića), valja da porabiš po tome nješto više od 16 škatuljica, ako ćeš dati družbi dobika za 1 novčić. Kad se porabi jednu žigicu, daje se družbi dobika po prilici jedan tisuć dio novčića (0-001) strašno malo — što ne? Pa ipak, kako smo-gori vidjeli, koliko svotu bi to bacalo našoj prezastalnoj družbi. A koliko zadovoljstvo čuti u sebi svatko, znajući, da je užgav ma jednu žigicu, doprinesao mrvicu na stvar zapuštene domovine, Hrvati, kupujte, prodavajte te nastojte, da se posuđ kupuju i prodavaju družbe sv. C. i M. žigice! Dao dobiti Bog te ove moje riječi urodile dobrim plodom!

(Molimo sve hrvatsko-slovenske novine, da ovu viest prelistaju. Uredn.)

Strajkovanje u Krapinu i Vinišću. Radnici nakon toliko vremena, njesu se jošje popriliili rada. Kako već spomenusmo, glavni su uzrok strajkovanja vrlo niske plaće, a i postupak prema radnicima nije baš najbolji.

Prošlog četvrtka je uprava obdržavala sjednicu u Ljubljani, na koji način da dodje u susret radnicim, te im je povisila plaće za 5 i za 10 po sto na dosadanje plaće. Pošto bi pako plaće i unatoč svim postocima bile neznalne, to se radnici njesu htjeli zadovolji sa tim mrvicama što padaju sa bogataškog stola, pa se njesu nit do danas popriliili teskog svog posla u rudokopu.

Iz drugih krajeva

Zgodan predlog Hrvata u Americi.

Gosp. Vjekoslav Medak u Terry, S. Dakota (Americi) predlože u posljednjem broju hrvatskoga lista „Napredak“, da bi se svi Hrvati u Americi združili i osnovali zajednicu, koja bi im bila od pomoći u crnih danih. On piše: Ovoliko Hrvata, što nas imade u Sjed. Držarah, mi bi lasno mogli skupiti 10.000 do 12.000 dolara u koju narodnu svrhu, a taj novac uvijek upotrebiti tako, da bi se svrha suglasivala sa velikim ideami Hrvatsva. Ovo ja postavljam na srce i dušu svih Hrvata, o ovome neka razmišljaju. Neka čitaju novine i neka stupaju u društva, koja su u svezi naše organizacije „Narodne hrvatske zajednice“. Time će oni širiti i dičiti svoje narodno ime, a u isto vrijeme obezbiediti sebe i svoje obitelji.

Tezak rastanak sa vjernim sinom svoga naroda. Početkom prošloga mjeseca umro je u Pretoriji u južnoj Africi, najviši zapovjednik burške vojske, general Petar Joubert, pod kojim su Boeri već u prijašnjem i u sadašnjem ratu izrojevali nad Englezi velikih pobjeda. Smrt toga velikog junaka prouzročila je žalost Boerom, jer je umro u vrijeme, kad su najviše trebali njegova junačstva i znanja. Mrtvo tielo generalovo prevezeno je željeznicom iz Pretorije u Rustfontein, rodno mjesto pokojnikovo. Što je moglo, diglo se na noge, da ga mrtvog izprati na vječni počinak. Na kolodvoru držao je sa suzama na očima nad pokojnikovim liosom predsjednik republike Pavao Krüger ovaj tužni govor.

„Izgubio sam opet jednoga, koji je uza me spajao sve od mladosti. Ima tonu već mnogo godina. Čini mi se, da sam sam prestao od onih mnogih, koji su se u prošlosti borili za otačbinu i narod. Što da vam, braćo, rečem u ovom tužnom času narodnoga gubitka? Zajedno smo se borili za slobodu, a i današnji boj vodi se za nju. Još pred malo tjedana vidio sam pokojnika na bojnomo polju, gdje je skromno i čedno sve zlo dilaio sa građani, kao vjeran general, pravi krsčanin i uzor, vriedan nasljedovanja za svakoga!